

Etelä-Suomi

Aluehallintovirasto

Työsuojelun vastuualue

Työrikostuomiot 2023

Raportti ESAVI:n alueella annetuista
työrikostuomioista

Työsuojelun vastuualue
Etelä-Suomen aluehallintovirasto

12.4.2024

Sisällys

1. Alkusanat.....	1
2. Selosteet hovioikeuksien tuomioista	2
2.1. Helsingin hovioikeus R 21/2250, 30.5.2023, 23/121800, työturvallisuusrikos, kuormitus... 2	
2.2. Helsingin hovioikeus R 23/1251, 22.11.2023, 147234, työturvallisuusrikos.....	2
2.3 Yhteisösakot hovioikeuksissa	3
3. Tuomiot käräjäoikeuksista.....	4
3.1. Yleistiedot.....	4
3.1.1 Henkilövastaajien tuomiot	4
3.1.2 Oikeushenkilön rangaistusvastuu.....	8
3.2. Työturvallisuusrikokset.....	11
3.2.1. Häirintä	11
3.2.2. Kuormitus	11
3.2.3. Turvallisuuspuutteet.....	12
3.3. Työsyryntä ja kiskonnantapainen työsyryntä	14
3.3.1 Kansallinen tai etninen alkuperä, kansalaisuus ja kieli	14
3.3.2 Ikä.....	15
3.3.2 Terveystila	15
3.3.3 Vammaisuus	15
3.4. Kiskonta ja törkeä kiskonta	15
3.5. Ihmiskauppa.....	16
3.6. Työskentely ilman työnteko-oikeutta.....	17
Liite, tuomioluettelo.....	19

1. Alkusanat

Tähän raporttiin on kerätty vuodelta 2023 tiedot sellaisista ESAVI:n alueella annetuista työrikostuomioista, joiden käsittelyssä työsuojeluviranomainen on ollut kuultavana. On mahdollista, että työsuojeluviranomaista ei ole kuultu kaikissa tapauksissa, joissa olisi voinut käyttää puhevaltaa. Tällaisista tuomioista ei ole tietoja raportissa. Raportissa on tarkasteltu sekä käräjäoikeuksien että hovioikeuksien tuomioita. Korkeimman oikeuden tuomioita alueen jutuista ei ole tullut vuonna 2023.

Tämän raportin tarkoituksena on tuottaa tietoa ESAVI:n alueella annetuista tuomioista ja siitä, miten syytteet ovat menestyneet. Raportissa kuvataan, mistä rikoksista tuomioita on annettu, ja jaotellaan tuomioita eri perustein. Työturvallisuusrikosten osalta on ollut tarkoituksena selvittää sitä, kuinka suureen osaan rikoksista on liittynyt tapaturma, ja miten rikostuomiot ovat jakautuneet toimialoittain. Työsyrijintätuomioiden osalta tuomiot on jaoteltu syrjintäperusteittain.

Vastaavantyyppiset raportit on tehty myös vuosina 2019–2022 ESAVI:n alueella annetuista työrikostuomioista. Tässä raportissa vuoden 2023 tuomioita on vertailtu aiempien vuosien tuomioihin.

Työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettuun lakiin on 1.6.2023 lukien tullut muutos koskien työsuojeluviranomaisen velvollisuutta tehdä ilmoitus poliisille esitutkintaa varten. Ilmoitusvelvollisuus koskee nyt myös sellaisia kiskonta- ja petosrikkoksia, joissa on menetetty työsuojeluviranomaisen valvottavana olevan lainsäädännön vastaisesti. Työsuojeluviranomaisella on myös oikeus tulla kuulluksi, kun kyse on mainitun kaltaisista kiskonta- ja petosrikkoksista. Raportissa käsitellään tästä syystä jatkossa myös kiskonta- ja petosrikkoksia koskevia tuomioita.

ESAVI:n alueelle kuuluu seitsemän käräjäoikeutta: Etelä-Karjalan käräjäoikeus, Helsingin käräjäoikeus, Itä-Uudenmaan käräjäoikeus, Kanta-Hämeen käräjäoikeus, Kymenlaakson käräjäoikeus, Länsi-Uudenmaan käräjäoikeus ja Päijät-Hämeen käräjäoikeus.

Muutoksenhaun johdosta ESAVI:n toimialueelle kuuluvia juttuja käsitellään kolmessa hovioikeudessa: Helsingin, Itä-Suomen ja Turun hovioikeuksissa.

Vuonna 2023 tuomioita, joissa ESAVI työsuojeluviranomaisena oli kuultavana, annettiin käräjäoikeuksissa yhteensä 47. Vuonna 2022 tuomioita annettiin 29 kappaletta eli niiden määrä on lisääntynyt vuonna 2023 lähemmäs vuotta 2022 edeltäneiden vuosien tuomiomääriä. Vuoden 2023 tuomioista 34 koski työturvallisuusrikkoksia, yksi työturvallisuusrikkomusta, kaksi työsyrijintää, kaksi työskentelyä ilman työnteko-oikeutta ja kaksi tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomista. Kuudessa tuomiossa oli kyse työperäisestä hyväksikäytöstä nimikkeillä työsyrijintä, kiskonnantapainen työsyrijintä, törkeä kiskonta ja/tai ihmiskauppa. Näistä kuudesta tuomiosta yhdessä oli nimikkeenä myös luvattoman ulkomaisen työvoiman käyttö ja nuorten työntekijöiden suojelusäännösten rikkominen.

Vuonna 2022 hovioikeuksien tuomioita annettiin ESAVI:n asioista kaksi. Molemmat tuomioista koskivat työturvallisuusrikkoksia. Raporttiin on laadittu selosteet näistä tuomioista.

Työsuojeluviranomaisen poliisille ilmoittamista rikkomustyyppisistä asioista (muun muassa ulkomalaisrikkomukset ja työnantajan ulkomalaisrikkomukset, työsopimuslakirikkomukset, työaika-rikkomukset, työturvallisuusrikkomukset ja tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomiset) pääosa käsitellään sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain mukaisessa menettelyssä ja sen vuoksi niitä ei käsitellä tässä raportissa.

2. Selosteet hovioikeuksien tuomioista

2.1. Helsingin hovioikeus R 21/2250, 30.5.2023, 23/121800, työturvallisuusrikos, kuormitus

Toisin kuin kärjäoikeus, Helsingin hovioikeus hylkäsi työnantajan edustajan syytteen työturvallisuusrikoksesta. Kärjäoikeus oli tuominnut yhdistyksen hallituksen puheenjohtajan työnantajan edustajana työturvallisuusrikoksesta 10 päiväsakkoon sillä perusteella, että tämä on huolimattomuudesta laiminlyönyt huolehtia siitä, että työpaikalla oli riittävän järjestelmällisesti selvitetty ja tunnistettu työntekijän turvallisuudelle ja terveydelle aiheutuvat haittatekijät. Työnantajana toiminut yhdistys on tuomittu 850 euron suuruiseen yhteisösakkoon johdon osallisuuden perusteella. Työnantajan edustaja on valituksessaan vaatinut, että syyte hylätään tai hänet jätetään rangaistukseen tuomitsematta. Yhdistys työnantajana ei ole valittanut kärjäoikeuden tuomiosta.

Kysymys on ollut yhdistyksen ainoan, johtavassa asemassa olevan työntekijän työstä aiheutuvaan kuormitukseen liittyvistä työnantajan velvollisuuksista. Työntekijän kokemia kuormitustekijöitä ovat olleet mm. työtehtävien ja vastuualueiden laajuus, liiallinen työmäärä ja siitä johtuneet ylityöt iltaisin ja viikonloppuisin, esimiestuen ja keskustelutuen puute ja esimiehen käytös työntekijää kohtaan. Sairauspoissaolot työuupumuksen vuoksi ja työtehtävien muutokset tällä perusteella ovat olleet yhdistyksen puheenjohtajan tiedossa hänen aloittaessaan puheenjohtajana.

Kärjäoikeus oli katsonut jääneen näyttämättä, että työnantajan edustaja olisi saatuaan tiedon asianomistajan työssään kuormittumisesta laiminlyönyt työturvallisuuslain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla käytettävissään olevin keinoin ryhtyä riittäviin toimiin asianomistajan työhön liittyvien kuormitustekijöiden välttämiseksi ja vähentämiseksi. Tältä osin syyte on lainvoimaisesti hylätty ja kärjäoikeuden tuomio on jäänyt pysyväksi.

Hovioikeudessa oli kysymys keskeisesti näytön arvioinnista. Hovioikeus on katsonut jääneen näyttämättä, ettei työnantajan edustaja olisi riittävästi selvittänyt jo tunnistettua työntekijän kuormituksesta johtunutta vaaraa tai jotain muuta haittatekijää.

ESAVI 36433/2019

2.2. Helsingin hovioikeus R 23/1251, 22.11.2023, 147234, työturvallisuusrikos

Hovioikeus ei myöntänyt jatkokäsittelylupaa ja kärjäoikeuden ratkaisu jäi pysyväksi. Kärjäoikeus on hylännyt syytteen sekä työturvallisuusrikoksesta että vammantuottamuksesta.

Tapauksessa rakennustarvikkeiden nosto- ja siirtovaiheessa kaksi ovea kuljetusalustoineen ovat alas laskettaessa irronneet nostoliinoista ja pudonneet alhaalla olleen työntekijän päälle, joka on loukkaantunut vakavasti. Kysymys on ollut ns. sokkonostosta, jossa nosturin käyttäjä ei ole voinut jatkuvasti valvoa taakan liikkumista.

Riidatonta on ollut, ettei nosto ole ollut rakennustyön turvallisuudesta annetun valtioneuvoston asetuksen 21 §:n tarkoittamalla tavalla vaikea. Kärjäoikeus on katsonut jääneen näyttämättä, että tilanteessa olisi käytetty työmaalla kiellettyä nostotapaa tai valittu nostotapa on ollut väärä. Selvittämättä

on käräjäoikeuden mukaan jäänyt, miten nosto- ja siirtotöiden vaarojen selvittäminen ja suunnittelu oli jäänyt puutteelliseksi.

ESAVI 13883/2018

2.3 Yhteisösakot hovioikeuksissa

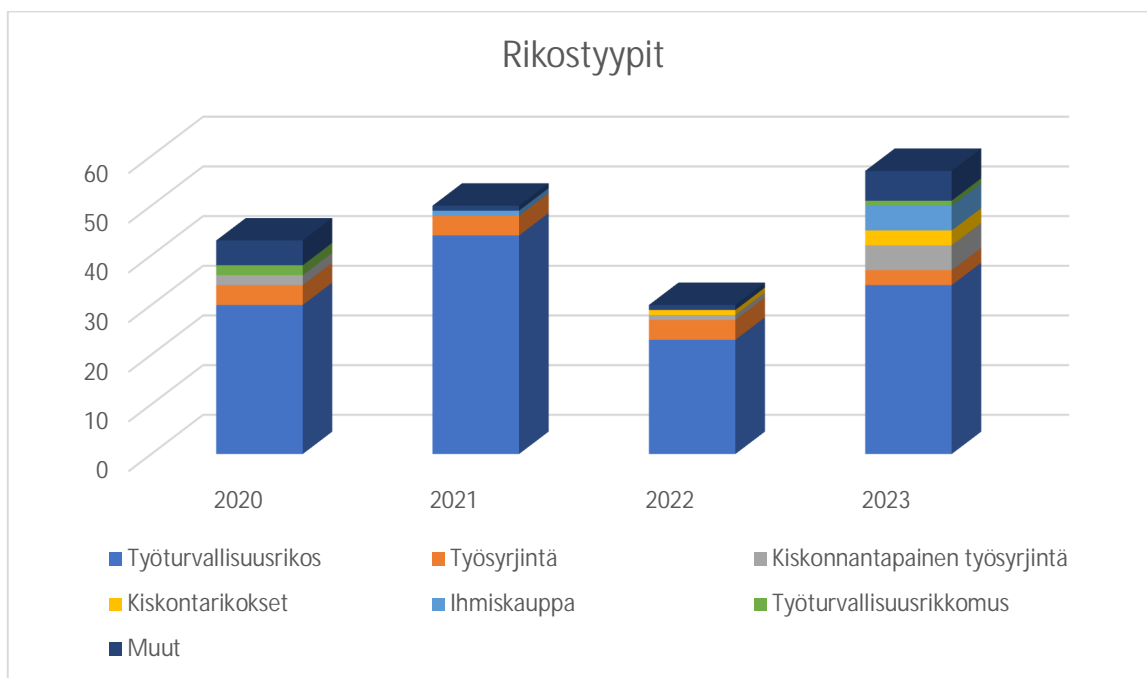
Työrikostuomioita annettiin hovioikeuksista vain yksi ja lisäksi yhdessä asiassa hovioikeus ei myöntänyt jatkokäsittelylupaa. Hovioikeuden antaman työrikostuomion osalta työnantaja ei valittanut käräjäoikeuden tuomitsemasta 850 euron yhteisösakoista. Jatkokäsittelylupaa koskevassa asiassa käräjäoikeus on hylännyt syytteet kokonaan ja myös yhteisösakkovaatimus on hylätty.

3. Tuomiot käräjäoikeuksista

3.1. Yleistiedot

Yhteensä käräjäoikeudet ESAVI:n alueella antoivat viime vuodelta 47 tuomiota sellaisissa rikosasioissa, jotka liittyvät työsuojeluviranomaisen valvottavana olevan lainsäädännön vastaisiin menetteilyihin.

Näistä tuomioista 34 koski työturvallisuusrikoksia, viisi ihmiskauppaa, kolme kiskontaa, kolme työsyryntää, viisi kiskonnantapaista työsyryntää, kaksi tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomista, kolme luvattoman ulkomaisen työvoiman käyttöä ja yksi työturvallisuusrikkomusta.

3.1.1 Henkilövastaajien tuomiot

Annetuista 47 tuomiosta kaikki henkilövastaajat tuomittiin 31 tapauksessa.

Syyte hylättiin kaikkien henkilövastaajien osalta kahdeksassa tapauksessa ja osan vastaajien osalta seitsemässä tapauksessa. Yhdessä tapauksessa asia jätettiin sillensä. Tuomitut sakkorangaistukset asettuivat 10 ja 80 päiväsakon välille.

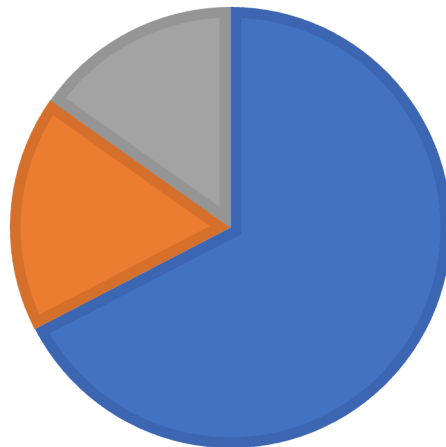
Henkilövastaajille on tuomittu vankeusrangaistuksia neljässä tapauksessa. Ihmiskauppaa ym. koskevassa tapauksessa tuomittiin kaksi kolmesta vastaajasta vankeusrangaistukseen. Tuomituista vastaajista toiselle tuomittiin mm. ihmiskaupasta ja kiskonnantapaisesta työsyrynnästä yhteisenä rangaistuksena kaksi vuotta ja yksi kuukausi ehdotonta vankeutta ja toiselle vastaajasta tuomittiin yksi vuosi ja kahdeksan kuukautta ehdollista vankeutta. Kolmas vastaajista jätettiin rangaistukseen tuomitsematta. Toisessa ihmiskauppaa ym. koskevassa asiassa molemmat henkilövastaajat tuomittiin vankeusrangaistuksiin. Vastaajista lievemmän tuomion sai henkilö, joka tuomittiin laittoman

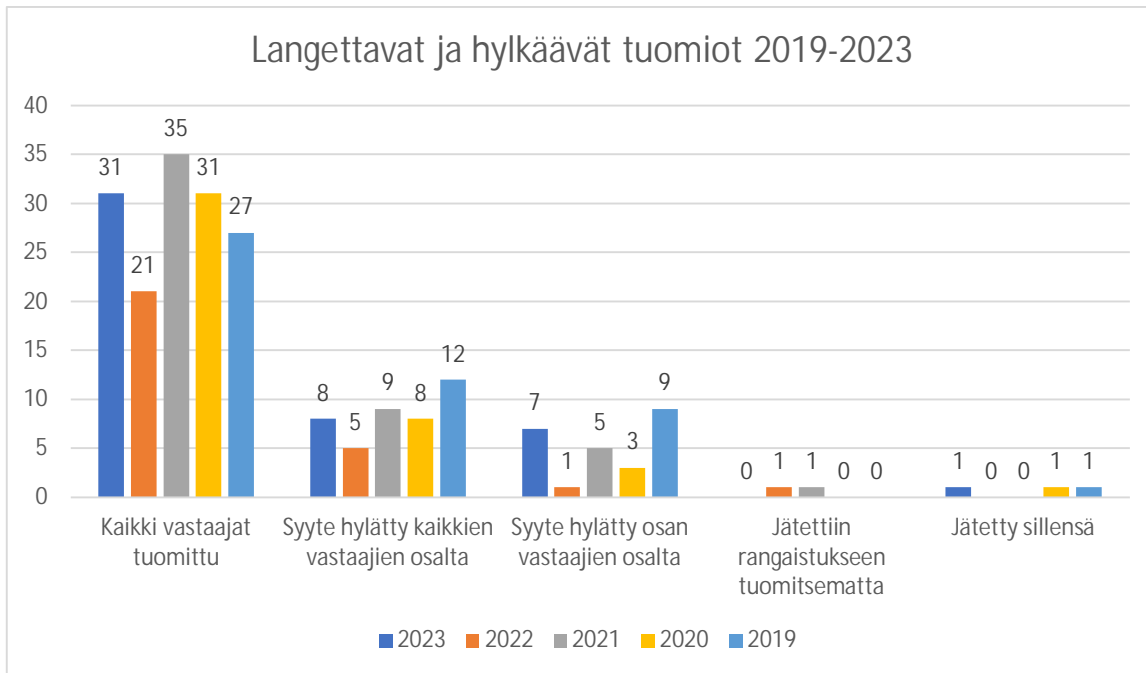
maahantulon järjestämisestä 60 päiväksi ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Toinen vastaajista tuomittiin mm. törkeästä kiskonnasta ja työsyrynnästä yhteiseen rangaistukseen vuodeksi ja neljäksi kuukaudeksi ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Kolmannessa ihmiskauppaa ym. koskevassa tapauksessa vastaajat tuomittiin ihmiskaupasta ja törkeästä kiskonnasta ehdollisiin yhden vuoden ja kahdeksan kuukauden vankeusrangaistuksiin. Lisäksi eräässä työturvallisuusrikosta koskevassa asiassa henkilövastaaja tuomittiin kolmeksi kuukaudeksi ehdolliseen vankeusrangaistukseen työturvallisuusrikoksesta sekä pakottamisesta seksuaaliseen tekoon.

Vuonna 2023 syytteet kaikkien vastaajien osalta hylättiin noin viidesosassa tapauksista (17 %) ja osan vastaajien osalta noin kymmenesosassa tapauksista (15 %). Kokonaisuudessaan syytteet hylättiin kaikkien tai osan henkilövastaajien osalta noin kolmasosassa tapauksista (32 %). Yksi tuomio, jossa asia jätettiin sillensä, on otettu huomioon laskettaessa prosenttiosuutta tapauksille, joissa kaikkien vastaajien syytteet hylättiin. Vuonna 2022 syytteet hylättiin kaikkien tai osan henkilövastaajien osalta viidesosassa tapauksista (20 %).

Langettavat ja hylkäävät tuomiot 2023

- Kaikki vastaajat tuomittu 31
- Syyte hylätty kaikkien vastaajien osalta 8
- Syyte hylätty osan vastaajien osalta 7
- Jätettiin rangaistukseen tuomitsematta 0

Syyte hylätty kaikkien vastaajien osalta

Tuomioita, joissa syytteet hylättiin kaikkien henkilövastaajien osalta, oli vuonna 2023 kahdeksan kappaletta. Seitsemän tuomioista koski työturvallisuusasioita ja yhdessä oli kysymys mm. ihmis-kauppaa ja kiskonnantapaista työsyryntää koskevasta kokonaisuudesta. Lisäksi yksi työturvallisuusrikosta koskeva asia jätettiin sillensä.

Kahdessa työturvallisuusasiassa jäi näyttämättä, että henkilövastaaja/-vastaajat olisivat olleet sellaisessa asemassa, että he olisivat olleet vastuussa syytteen teonkuvauksen mukaisista laiminlyönneistä tai työturvallisuuspuutteista. Ensimmäisessä näistä tapauksista oli kyse tilanteesta, jossa tarvankuljettaja oli pudonnut työmaalla sijainneesta aukosta. Toinen tapauksista koski tapaturmaa, jossa rakennustarvikkeiden nosto- ja siirtovaiheessa käytettiin väärää nostotapaa, jonka seurauksena nostettavana olleet ovet kuljetusalustoihin olivat irronneet nostoliinoista ja pudonneet alhaalla työskennelleen työntekijän päälle.

Kahdessa työturvallisuusrikosasiassa kärjäoikeus arvioi ammattitaitoisen työntekijän ohjeiden ja yleisen menettelytavan vastaisen menettelytavan olleen ennalta-arvaamatonta. Tästä syystä henkilövastaajien syyte molemmissa tuomioissa hylättiin. Lisäksi eräässä työturvallisuusrikosta koskevassa asiassa kärjäoikeus arvioi ulokkeen seinästä irtoamisen olleen työturvallisuuslain 8 § 2 momentissa tarkoitettulla tavalla epätavallinen ja ennalta arvaamaton olosuhde ja poikkeuksellinen tapahtuma. Syyte tämän vuoksi hylättiin kahden henkilövastaajan osalta. Kyse oli tapaturmasta, jossa noin 4 100 kg:n painoinen betonilohkare oli irronnut tukimuurista noin 2–3 metrin korkeudelta ja pudonnut kaivantoon, sillä seurauksin, että kaivannossa työskennellyt työntekijä oli jäänyt lohkaaren alle puristuksiin ja hän oli menehtynyt.

Yhdessä työturvallisuusrikosta koskevassa tapauksessa kärjäoikeus totesi, että kokematon työntekijä oli ohjeiden vastaisesti ryhtynyt suorittamaan huoltotoimia hänelle entuudestaan vieraalla sormijatkokoneella tietoisena siitä, että huoltotoimet oli osoitettu kokeneemmalle asentajalle. Henkilövastaajan asemassa toimineen esihenkilön tiedot eivät ole antaneet aihetta päätellä, että sormijatkokone ei täyttäisi työturvallisuusvaatimuksia. Kärjäoikeuden arvion mukaan hän oli voinut luottaa siihen, että koneesta aiheutuneet haitta- ja vaaratekijät olivat riittävästi selvitetty ja tunnistettu ja että

niiden merkitys myös huoltotoimenpiteitä tekevien työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle oli asianmukaisesti arvioitu. Käräjäoikeus siten totesi, että henkilövastaajan ei ollut näytetty syyllistyneen työturvallisuusrikokseen syytteessä kuvatuin tavoin.

Eräs hylätty työturvallisuusrikosasia koski räjäytystyötä. Käräjäoikeus huomioi arviossaan sen, että yhtiö oli laiminlyönyt räjäytystyön johtajan asianmukaisen nimeämisen. Henkilövastaajan ei käräjäoikeuden arvion mukaan näytetty toimineen räjäytystyön johtajana räjäytyksen yhteydessä tapahtuneen vaaratilanteen aikana. Käräjäoikeus totesi ratkaisussaan, että asiaa ei ole syytä arvioida toisin pelkästään sen vuoksi, että henkilövastaaja oli allekirjoittanut panostajana laatimansa räjäytyssuunnitelmat myös räjäytystyön johtajana. Tästä syystä syyte työturvallisuusrikoksesta hylättiin.

Ihmiskauppaa ym. koskevassa asiassa jäi näyttämättä, että vastaaja olisi syyllistynyt niihin rikoksiin, joista syyttäjä vaati rangaistusta. Kyse oli tilanteesta, jossa syyttäjä vaati henkilövastaajalle rangaistusta siitä, että hän olisi kommandiittiyhtiön vastuunalaisena yhtiömiehenä ja yhtiön tosiasiallista määräysvaltaa käyttävänä henkilönä, käyttämällä hyväksi toisen riippuvaista asemaa ja turvatonta tilaa sekä erehdyttämällä toista ja tämän erehdyttä hyväksi käyttämällä värvännyt ja majoittanut asianomistajan tarjoamalla hänelle omistussuutta yhtiössä ja työtä yhtiön omistamassa ravintolassa ja ottanut hänet määräysvaltaansa hänen saamiseen pakkotyöhön. Käräjäoikeuden arvion mukaan turvattomasta tilasta ei ole esitetty riittävää näyttöä. Käräjäoikeuden mukaan riittävää näyttöä ei esitetty teonkuvauksen mukaisesta kauppahinnasta ja sen luovuttamisesta vastaajalle tai siitä, että asianomistaja ei olisi ymmärtänyt, mitä on allekirjoittanut. Riittävää näyttöä ei ollut siitäkään, että asianomistaja olisi teonkuvauksen mukaisesti erehdytetty allekirjoittamaan asiakirja, jolla asianomistaja on myynyt omistamansa yhtiöosuuden vastikkeetta. Käräjäoikeus katsoi, ettei asiassa ole esitetty riittävää näyttöä siitä, ettei asianomistaja olisi yhtiömiehenä ollut oikeutettu yhtiön voitto-osuuteen yhdenmukaisilla periaatteilla vastaajan kanssa ja ettei asianomistaja olisi mahdollisesti nostanut yhtiön varoja omaan käyttöönsä yksityisottoina. Käräjäoikeuden johtopäätös oli, että erehdyttäminen tai erehdyksen hyväksi käyttäminen on jäänyt näyttämättä. Käräjäoikeus katsoi, että näyttämättä oli myös jäänyt, että asianomistajan liikkumisvapautta olisi rajoitettu tai, että asianomistaja olisi menettänyt mahdollisuuden toimia haluamallaan tavalla. Näin ollen asiassa ei ollut esitetty riittävää näyttöä määräysvaltaan ottamisesta. Asianomistajan asumisesta, asemasta yhtiössä, liikkumisesta ja vapaa-ajan vietosta sekä muista oloista Suomessa esitetyn selvityksen perusteella asianomistajan ei voida katsoa joutuneen Suomessa vastaajan määräysvaltaan tai pakkotyöhön siten kuin rikoslain 25 luvun 3 §:ssä on tarkoitettu. Vastaajan ei katsottu syyllistyneen sanotussa lainkohdassa tarkoitettuun ihmiskauppaan ja syyte näin ollen hylättiin. Lisäksi syyttäjä oli esittänyt asiassa toissijaiset syytevaatimukset törkeästä kiskonnasta ja kiskonnantapaisesta työsyrynnästä, jotka myös hylättiin.

Sillensä jätetyssä asiassa oli kyse työturvallisuusrikosasiasta. Henkilövastaajan osalta syyteoikeus oli vanhentunut, jonka vuoksi asia jäi sillensä henkilövastaajan osalta. Asiassa yhtiölle tuomittiin maksettavaksi 5 000 euron yhteisösakko.

Syyte hylätty osan vastaajien osalta

Tuomioita, joissa syytteet hylättiin joidenkin henkilövastaajien osalta, oli vuonna 2023 seitsemän.

Yhdessä näistä tuomioista syyttäjän työnantajan edustajaan kohdistama rangaistusvaatimus työturvallisuusrikoksesta hylättiin, mutta toinen vastaajista tuomittiin raiskauksesta. Vastaajista jälkimmäinen ei ollut työnantajan edustajan asemassa eli hänelle ei vaadittu rangaistusta työturvallisuusrikoksesta.

Eräässä työturvallisuusrikosasiassa yhtiön työnjohtaja tuomittiin työturvallisuusrikoksesta ja vammantuottamuksesta 45 päiväsakon sakkorangaistukseen. Yhtiön toimitusjohtajan osalta syyttäjän vastaavat rangaistusvaatimukset hylättiin. Käräjäoikeus perusteli toimitusjohtajaa koskeneen

rangaistusvaatimusten hylkäämistä sillä, että toimitusjohtaja ei ollut asemassaan johtanut tai valvonut työnjohtajan työskentelyä eikä yhtiössä ollut perustavanlaatuisia puutteita vaarojen arvioinnissa tai perehdyttämisessä, joten hänen alaisessaan toiminnassa ei voitu katsoa tapahtuneen laiminlyönnejä.

Yhdessä työturvallisuusrikosasiaa koskevassa tuomiossa kärjäoikeus tuomitsi kolmesta vastaajasta yhden 60 päiväsakon sakkorangaistukseen työturvallisuusrikoksesta, vammantuottamuksesta ja kuolemantuottamuksesta. Sakkorangaistukseen tuomittu vastaaja työskenteli rakennustyömaalla työnjohtajana. Syyttäjät vaati kahdelle muulle vastaajalle, jotka toimivat työmaan vastaavana työnjohtajana ja työn tilanteen yhtiön työnjohtajana, rangaistusta samoista rikoksista. Kärjäoikeus katsoi, että heidän ei ollut näytetty laiminlyöneen heiltä edellyttävää huolellisuutta. Yhteisösakkoa koskeva vaatimus tässä asiassa hylättiin.

Toisessa työturvallisuusrikosasiassa oli kaksi vastaajaa, joista yhtiön aluejohtaja tuomittiin työturvallisuusrikoksesta 20 päiväsakon sakkorangaistukseen. Kuolemantuottamusta koskeva rangaistusvaatimus hylättiin. Toisen vastaajan eli yhtiön työnjohtajan osalta syyttäjän rangaistusvaatimukset työturvallisuusrikoksesta ja kuolemantuottamuksesta hylättiin. Yhtiölle tässä asiassa tuomittiin 2 000 euron yhteisösakko. Kärjäoikeus katsoi, että aluejohtajan tuomitseminen oli asiassa perusteltua, koska hän oli laiminlyönyt varmistaa, että yhtiön hankkima kuorma-autoalustainen lakaisuauto oli sitä koskivien vaatimusten mukainen ja laiminlyönyt varmistaa, että käyttöohjeet olivat työntekijöiden saatavilla.

Kolmannessa työturvallisuusasiassa kahdesta henkilövastaajasta toinen tuomittiin työturvallisuusrikoksesta ja vammantuottamuksesta 35 päiväsakon sakkorangaistukseen. Toisen vastaajan osalta syyteoikeus työturvallisuusrikoksesta oli vanhentunut, jonka vuoksi syytteet hylättiin.

Kiskonnantapaista työsyRJintää ja törkeää ihmiskauppaa ym. koskevassa asiassa oli kolme vastaajaa, joista yksi jätettiin rangaistukseen tuomitsematta. Kaksi vastaajista tuomittiin yhden vuoden ja kahdeksan kuukauden sekä kahden vuoden ja yhden kuukauden vankeusrangaistuksiin mm. ihmiskaupasta ja kiskonnantapaisesta työsyRJinnästä. Vankeusrangaistuksista lyhyempi oli ehdollinen. Rangaistukseen tuomitsematta jätetyn henkilön syyksi luettiin kaksi pahoinpitelyä, mutta kärjäoikeus katsoi, että vastaaja oli syyllistynyt em. pahoinpitelyihin sellaisissa olosuhteissa, että hänet on kohtuussyistä poikkeuksellisesti jätettävä tuomitsematta rangaistukseen.

Törkeää ihmiskauppaa ym. koskevassa asiassa oli 11 henkilövastaajaa ja heidän kaikkien osalta syytteet hylättiin pois lukien kahden vastaajan kohdalla, joista ensimmäinen tuomittiin ampumase rikoksesta ehdolliseen 40 päivän vankeusrangaistukseen ja toinen huumausaineen käyttörikoksesta ja paljastinlaiterikkomuksesta 6 päiväsakon sakkorangaistukseen.

3.1.2 Oikeushenkilön rangaistusvastuu

Rikoslain 47 luvun 9 §:n mukaan työturvallisuusrikokseen ja kiskonnantapaiseen työsyRJintään sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään. Rikoslain 25 luvun 10 §:n mukaan myös ihmiskauppaan ja törkeään ihmiskauppaan sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään. Rikoslain 9 luvun 5 ja 6 §:ien mukaan yhteisösakko tuomitaan asteikolta 850–850 000 euroa. Mittaamisessa otetaan huomioon laiminlyönnin laatu ja laajuus, johdon osuus sekä oikeushenkilön taloudellinen asema. Tuomitut yhteisösakot asettuivat vuonna 2023 välille 1 500–25 000 euroa.

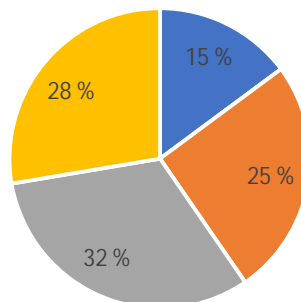

Työrikostuomioita annettiin käräjäoikeuksista yhteensä 47 kappaletta. Yhteisösakko ei soveltunut seitsemään tapaukseen. Tapauksia, joihin yhteisösakko soveltui, oli 40 kappaletta ja niistä 34 koski työturvallisuusrikosta ja kuusi kiskonnantapaista työsyryntää ja/tai ihmiskauppaa. Tapaukset, joihin yhteisösakko ei soveltunut, koskivat työsyryntää, luvattoman ulkomaalaisen työvoiman käyttöä, tie liikenteen sosiaalilainsäädännön rikkomista ja työturvallisuusrikkomusta.

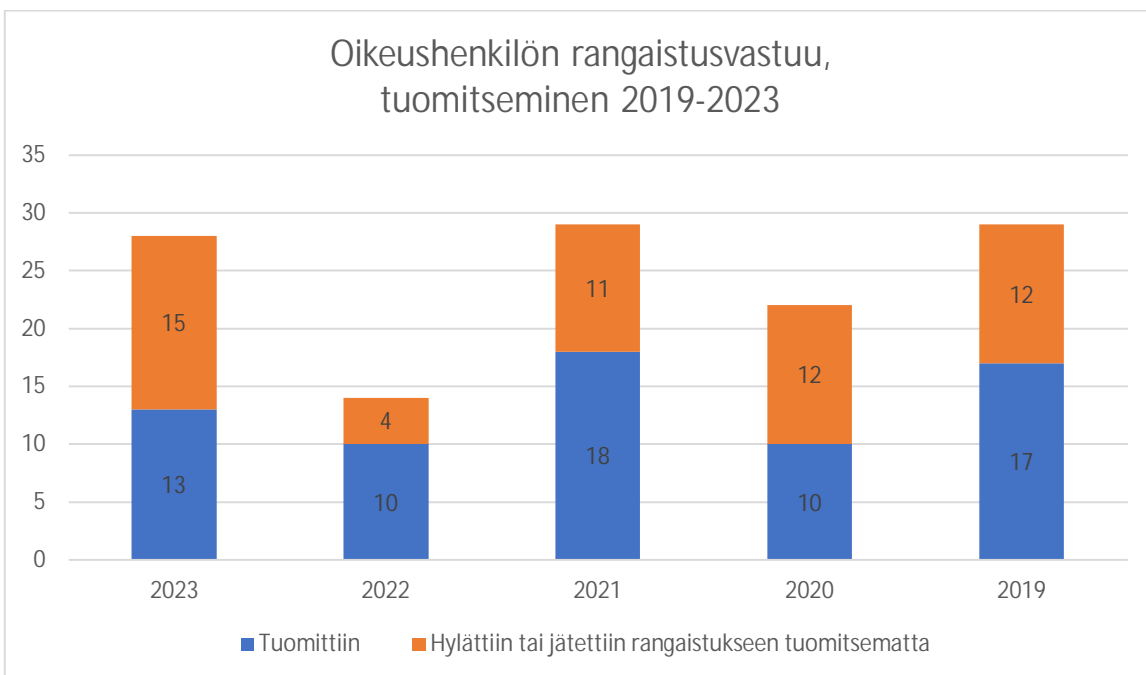
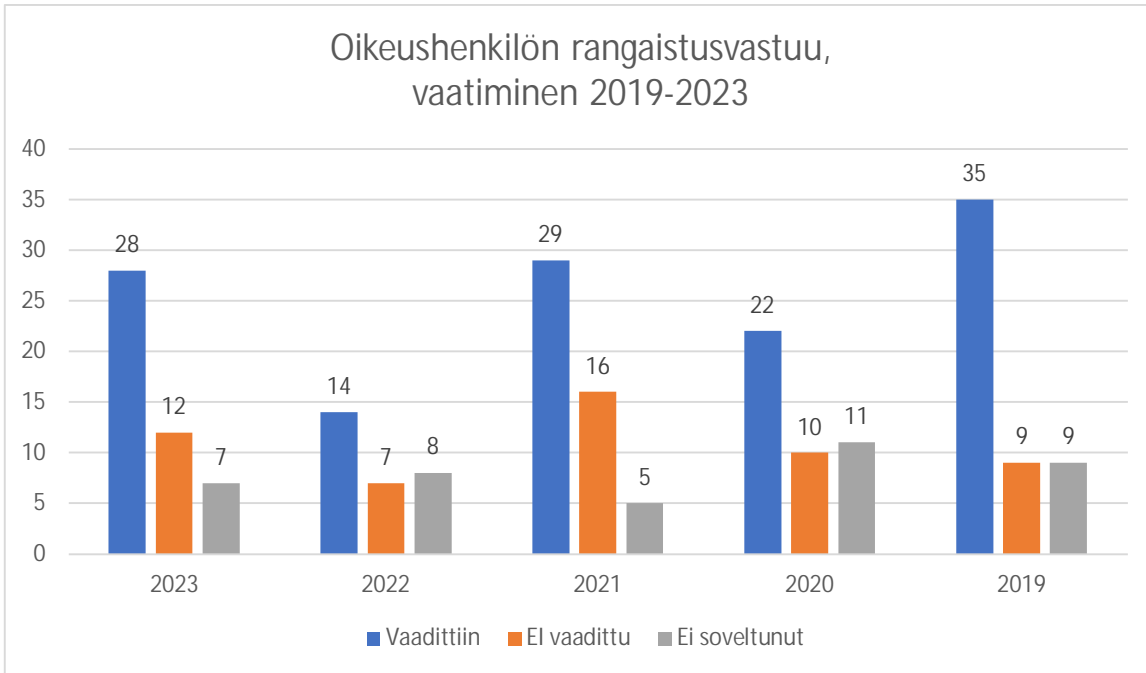
Yhteisösakkoa vaadittiin 28 tapauksessa ja jätettiin vaatimatta 12 tapauksessa. Tapauksissa, joihin yhteisösakko soveltui, sitä vaadittiin prosentuaalisesti suurin piirtein yhtä usein vuonna 2023 kuin vuosina 2022, 2021 ja 2020. Vuonna 2023 yhteisösakkoa vaadittiin 70 %:ssa tapauksista, joihin yhteisösakko soveltui. Vuonna 2022 vastaava osuus oli 67 % ja vuonna 2021 64 % sekä vuonna 2020 osuus oli 69 %.

Vuonna 2023 yhteisösakkovaatimus hylättiin tai yhteisö jätettiin rangaistukseen tuomitsematta 15 tapauksessa. Näin ollen yhteisösakkovaatimuksista hylättiin tai jätettiin tuomitsematta yhteensä 54 % vuonna 2023. Vastaava osuus oli 29 % vuonna 2022, 37 % vuonna 2021 ja 48 % vuonna 2020. Yhteisösakkovaatimusten hylkäämisen ja yhteisösakon tuomitsematta jättämisen syitä vuoden 2023 tuomioissa on eritelty tarkemmin jäljempänä.

Oikeushenkilön rangaistusvastuu 2023

- Ei soveltunut
- Jätettiin vaatimatta
- Vaadittiin / hylättiin tai jätettiin rangaistukseen tuomitsematta
- Vaadittiin / tuomittiin

Vuonna 2023 yhteisösakko hylättiin tai yhteisö jätettiin rangaistukseen tuomitsematta 15 tapauksessa.

Yhdessä asiassa syyttäjä peruutti yhteisösakkovaatimuksensa oikeudenkäynnin aikana, joten asia jätettiin sillensä. Yhdessä tapauksista yhteisösakko hylättiin samalla kun yhtiön johtoon kuuluvaa tai yhtiössä tosiasiallista päätösvaltaa käyttävää henkilövastaajaa koskevat syytteet hylättiin. Lisäksi yksi yhteisösakkovaatimus hylättiin samalla kun kaikkia asian henkilövastaajia koskevat syytteet hylättiin.

Eräässä asiassa kärjäoikeus perusteli yhteisösakon hylkäämistä sillä, että yhteisösakon edellytykset täytyivät asiassa muuten, mutta kärjäoikeus katsoi, että myynti- ja rekrytointijohtaja ei asemastaan huolimatta ollut toiminut osaksikaan yhtiön intressien mukaisesti, koska toiminta ei ollut voinut edistää yhtiön tavoitteita ja siksi vaatimus yhteisösakon tuomitsemisesta oli hylättävä. Lisäksi kolmessa tuomiossa kärjäoikeus totesi hylkäämisen perusteeksi sen, että asiassa esitetyllä todistellulla ei ole näytetty, että yhtiön toiminnassa ei olisi noudatettu vaadittavaa huolellisuutta ja varovaisuutta rikoksen ehkäisemiseksi.

Eräässä asiassa kärjäoikeus totesi, että syyttäjän yhteisösakkoon tuomitsemista koskeva vaatimus ei ole täydennyksestä huolimatta sisältänyt kuvausta siitä, miten yhtiön, johon yhteisösakkovaatimus oli kohdistettu, omassa toiminnassa oli konkreettisesti laiminlyöty vaadittavia huolellisuusvelvoitteita, mitä huolellisuusvelvollisuuden täyttäminen olisi edellyttänyt ja miten laiminlyönti oli myötävaikuttanut rikoksen tapahtumiseen. Näin ollen kärjäoikeus katsoi, että syyttäjän yhteisösakkovaatimuksesta ei ilmennyt sellaisia seikkoja, joihin yhtiön rangaistusvastuu olisi voitu rikoslain 9 luvun 2 §:n 1 momentin osalta perustaa, kun otettiin huomioon, ettei yksinomaan rikoksen tapahtuminen riitä osoittamaan, että oikeushenkilö olisi rangaistusvastuun perustavalla tavalla rikkonut velvollisuuksiinsa.

Kärjäoikeus hylkäsi vuonna 2023 yhteisösakkovaatimuksen kohtuuttomana yhtiössä sattuneen tapaturman jälkeen tehtyjen turvallistamistoimien vuoksi. Kärjäoikeus totesi tuomiossaan, että edellytykset yhteisösakon tuomitsemiselle olivat asiassa täytyneet. Toisaalta kärjäoikeus myös katsoi, että edellytykset yhteisösakon tuomitsematta jättämiselle olivat käsillä. Tämä johtui todistajana kuulun, työsuojelupäällikön kertomista työsuojelun kehittämistoimista, joita vastaajayhtiössä oli toimeenpantu tapaturman jälkeen. Kärjäoikeus piti tuomiossaan näitä toimia merkityksellisinä uusien tapaturmien ehkäisemiseksi.

Lisäksi viidessä muussa tapauksessa kärjäoikeus katsoi, että yhteisösakkoon tuomitseminen olisi ollut kohtuuton seuraamus, ja yhtiö tuli jättää tuomitsematta yhteisösakkoon rikoslain 9 luvun 4 §:n 3 kohdan mukaisella perusteella.

3.2. Työturvallisuusrikokset

3.2.1. Häirintä

Vuonna 2023 ESAVI:n alueen kärjäoikeudet antoivat neljä tuomiota koskien epäiltyä työturvallisuusrikosta, joissa kyse oli häirinnästä. Yhdessä näistä tapauksista oli lisäksi kyse kuormituksesta, josta lisää luvussa 3.2.2. "kuormitus". Kolme tuomioista oli langettavia. Tuomitut rangaistukset olivat 25 ja 70 päiväsakkoa sekä 3 kuukautta ehdollista vankeutta.

Kahdessa tapauksessa oli kyse yhteisestä rangaistuksesta. Näistä toisessa rikosnimikkeinä olivat työturvallisuusrikos sekä pakottaminen seksuaaliseen tekoon. Toisessa tapauksessa rikosnimikkeinä taas olivat työturvallisuusrikos, kiihottaminen kansanryhmää vastaan, viestintärauhan rikkominen ja kunnianloukkaus.

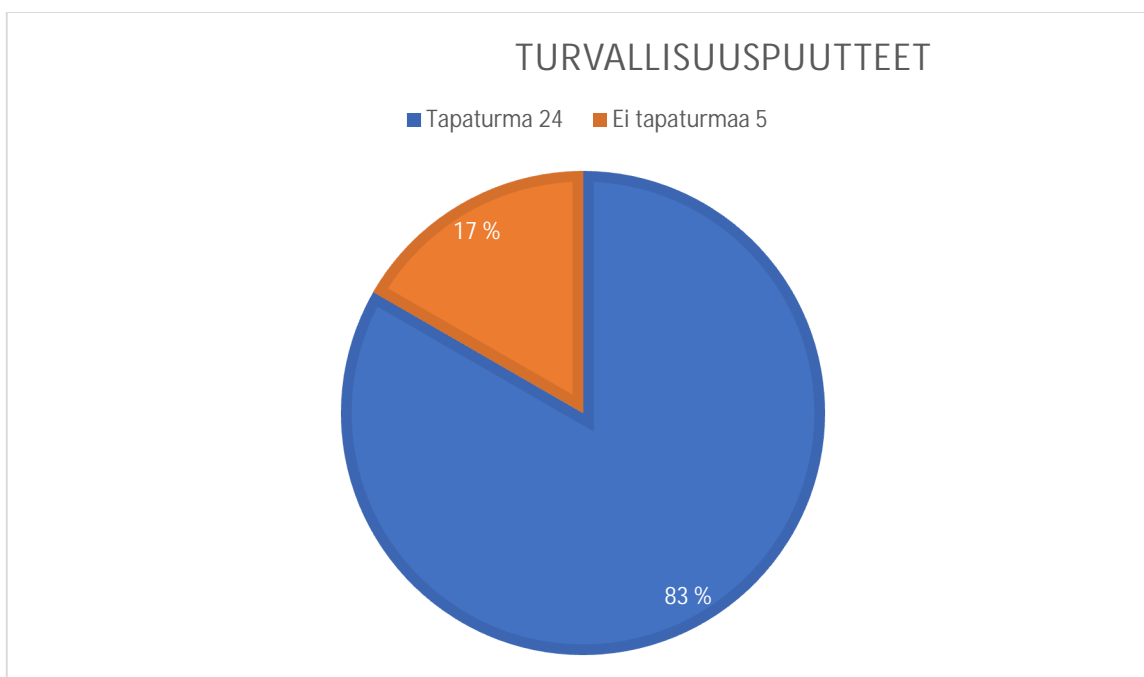
3.2.2. Kuormitus

Vuonna 2023 ESAVI:n alueen kärjäoikeudet antoivat yhden tuomion koskien epäiltyä työturvallisuusrikosta, jossa kyse oli kuormituksesta. Kyseisessä tapauksessa oli kuormituksen lisäksi kyse häirinnästä. Kärjäoikeus katsoi jääneen näyttämättä, että vastaaja olisi menetellyt asianomistajaa

kohtaan kuormitusta aiheuttavalla tavalla. Sen sijaan käräjäoikeus katsoi vastaajan kohdistaneen häirintää asianomistajaa kohtaan ja tuomitsi asiassa 25 päiväsakkoa.

3.2.3. Turvallisuuspuutteet

Kaikista työturvallisuusrikoksista 30 tapauksessa oli kyse jonkinlaisesta turvallisuuspuutteesta. Näistä 25 tapauksessa oli sattunut tapaturma. Vastaavasti viidessä tapauksessa ei ollut kyse tapaturmasta. Näistä yksi liittyi räjäytystyöhön, yksi asbestiin, kaksi putoamissuojaukseen ja yksi parveke-elementtien sortumaan.

3.2.3.1. Rakennusala

Turvallisuuspuutteisiin liittyvistä työturvallisuusrikoksista 18 tuomiota koski rakennusalaa. Näistä 13 tapauksessa oli kyse työtapaturmasta. Yhdessä tapauksessa oli kyse asbestipurkutyöstä ja yhdessä räjäytystyöstä. Tapaturmiin liittyvistä tuomioista noin 54 % koski puutteita putoamissuojauksessa. Joissakin putoamissuojauspuutteita koskevissa tapauksissa oli lisäksi muitakin puutteita. Muissa tapauksissa oli kyse muun muassa nosto-, elementti- ja purkutyöhön liittyvästä turvallisuuspuutteesta sekä tavarahissin asennuksen ja betonipumpun puutteellisuudesta.

Annetuista tuomioista kolmessa syyte hylättiin kokonaan. Langettavia tuomioita annettiin yhteensä 14, joista osassa syyte hylättiin osan vastaajien tai yhteisösakkovaatimuksen osalta. Tuomituista sakkorangaistuksista pienin oli 20 ja suurin 80 päiväsakkoa. Tuomitut yhteisösakot asettuivat 1 500–25 000 euron välille. Yhdessä tuomiossa syyteoikeus työturvallisuusrikoksen osalta oli vanhentunut.

3.2.3.2. Teollinen toiminta

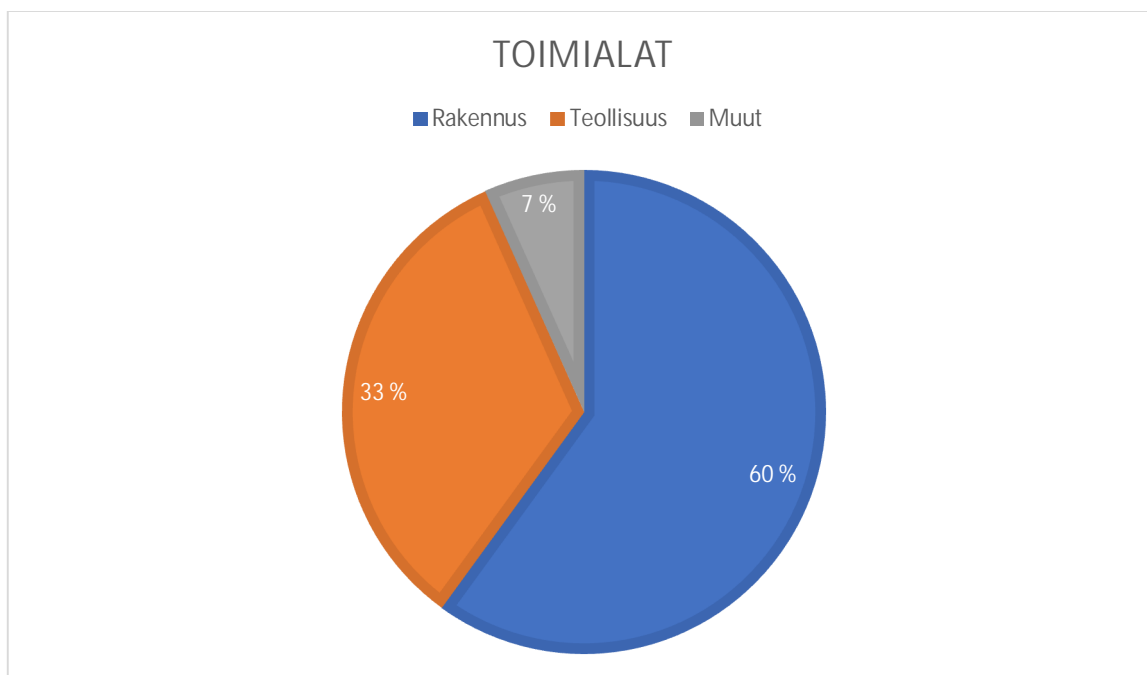
Turvallisuuspuutteisiin liittyvistä työturvallisuusrikoksista 10 tuomiota koski teollista toimintaa. Näissä tuomioissa kahdeksassa oli kyse tapaturmasta, joka johtui koneturvallisuuden liittyvästä puutteesta. Näistä kuusi oli langettavia tuomioita.

Koneturvallisuuspuutteita koskevilla tuomioilla kolmessa tapauksessa tuomittiin sakkoihin henkilövastaajat ja yhtiö. Yhdessä tapauksessa taas tuomittiin sakkoihin pelkästään henkilövastaajat, sillä yhteisösakkovaatimusta ei ollut esitetty. Yhdessä tapauksessa henkilövastaaja tuomittiin, mutta yhteisösakko jätettiin tuomitsematta kohtuuttomuuden vuoksi. Käräjäoikeus katsoi, että yhtiössä oli tapaturman jälkeen toimeenpantu merkityksellisiä työsuojelun kehittämistoimia uusien tapaturmien ehkäisemiseksi. Yhdessä tapauksessa taas henkilövastaajat jätettiin tuomitsematta syytteen vanhentumisen vuoksi, mutta yhtiö tuomittiin sakkoihin. Tuomituista sakkorangaistuksista pienin oli 15 ja suurin 30 päiväsakkoa. Tuomitut yhteisösakot asettuivat 5 000–10 000 euron välille.

Teollista toimintaa koskevilla muissa tuomioissa kummassakin oli kyse tapaturmasta, joka johtui putoamissuojaukseen liittyvästä puutteesta. Toisessa tapauksessa henkilövastaajille tuomittiin 30 päiväsakkoa ja yhtiölle 2 500 euron yhteisösakko. Toisessa tapauksessa taas syytteet hylättiin, koska käräjäoikeus katsoi asianomistajan menettelyn olleen siten poikkeuksellista, että sitä on pidettävä työnantajalle asetetun huolehtimisvelvoitteen näkökulmasta epätavallisena ja ennalta arvaamattomana olosuhteena, johon työnantajan edustaja ei voinut vaikuttaa.

3.2.3.3. Muut alat

Muilla toimialoilla kuin rakentamisessa ja teollisuudessa turvallisuuspuutteisiin liittyviä työturvallisuustuomioita annettiin kaksi. Tuomiot koskivat kategorialla "muu", jossa olivat lehden nitomistyö ja lakaisuauton kuljetus. Kummassakin tapauksessa vastaaja tai vastaajat tuomittiin päiväsakkoihin ja yhtiö yhteisösakkoon. Ensimmäisessä tapauksessa henkilövastaajat tuomittiin 30 ja 10 päiväsakkoon sekä yhtiö 3 000 euron yhteisösakkoon. Toisessa tapauksessa taas henkilövastaaja tuomittiin 20 päiväsakkoon ja yhtiö 2 000 euron yhteisösakkoon.

3.3. Työsyrijntä ja kiskonnantapainen työsyrijntä

3.3.1 Kansallinen tai etninen alkuperä, kansalaisuus ja kieli

Vuonna 2023 annettiin viisi kiskonnantapaista syrjintää koskevaa tuomiota, joissa syrjintäperusteena oli kansallinen tai etninen alkuperä, kansalaisuus ja/tai kieli. Yhdessä tuomiossa oli kyse myös työsyrijnnästä vastaavilla syrjintäperusteilla.

Yhdessä tapauksessa ensisijainen syyte koski kiskonnantapaista työsyrijntää. Tapauksessa on ollut kysymys keskeisesti siitä, onko kysymys noin kuukauden ajan kestäneessä työskentelyssä ollut työsuhteesta vai avustamisesta ja talkootyypisistä työstä. Syyte on koskenut huomattavasti liian pienen palkan maksamista. Käräjäoikeus katsoi, että kyse oli työsuhteesta tehtävästä työstä ja että vastaaja ei ollut maksanut työstä juuri lainkaan palkkaa. Vastaajalle tuomittiin 50 päiväsakkoa.

Yhdessä tapauksessa ensisijainen syyte on koskenut ihmiskauppaa. Toissijainen syyte on koskenut törkeää kiskontaa ja vaihtoehtoinen toissijainen syyte kiskonnantapaista työsyrijntää, jossa syrjintäperusteena on ollut kansallinen tai etninen alkuperä. Syytteet hylättiin. Kiskonnantapaisen työsyrijnnän osalta syyte on hylätty sillä perusteella, ettei kyse ole ollut työsuhteesta tehtävästä työstä. Näytön perusteella katsottiin, että osapuolten tarkoituksena on ollut yhtiökumppanuus. Ihmiskaupan ja törkeän kiskonnan osalta asiaa on käsitelty jäljempänä tässä raportissa.

Yhdessä tapauksessa käräjäoikeus tuomitsi hieronta-alalla toimineen yrityksen toimitusjohtajan yhdestä kiskonnantapaisesta työsyrijnnästä ja kolmesta työsyrijnnästä. Tapauksessa kiskonnantapaisen työsyrijnnän osalta syrjintäperusteena oli ikä sekä kansallinen tai etninen alkuperä. Iän osalta asiaa on käsitelty jäljempänä. Käräjäoikeus tuomitsi vastaajan myös kolmesta työsyrijnnästä. Käräjäoikeus katsoi vastaajan asettaneen kolme työntekijää palkkauksen ja osin myös työaikojen osalta epäedulliseen asemaan kansalaisuuden ja kansallisen tai etnisen alkuperän perusteella. Em. nimikkeiden lisäksi toimitusjohtaja tuomittiin mm. viidestä törkeästä kiskonnasta ja yhdestä luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä. Toimitusjohtajalle tuomittiin yhteinen 1 vuoden ja 4 kuukauden ehdollinen vankeusrangaistus. Käräjäoikeus hylkäsi tapauksessa mm. ihmiskauppaa ja kahta kiskonnantapaista työsyrijntää koskevat syytteet. Muita nimikkeitä koskevilta osin asiaa on kuvattu jäljempänä tässä raportissa.

Yhdessä tapauksessa ravintola-alalla toimineet vastaajat tuomittiin kahden ihmiskaupan lisäksi kahdesta kiskonnantapaisesta syrjinnästä, jossa syrjintäperusteena oli kansallinen tai etninen alkuperä. Kiskonnantapaista työsyrijntää koskevat syytteet liittyivät kahteen työntekijään. Työntekijöiden työ sopimukset, työvuorolistat ja palkkaus olivat näennäisesti pääosin lain ja työehtosopimuksen mukaisia, mutta ne eivät vastanneet todellisia olosuhteita. Työntekijät tekivät huomattavan pitkiä työpäiviä ilman palkkaa kaikilta työtunneilta, ylityö-, sunnuntai-, pyhätyö-, ilta- ja muita korvauksia sekä lomakorvauksia ja lomaltapaluurahaa. Toinen vastaajista tuomittiin yhteiseen 2 vuoden ja 1 kuukauden mittaiseen vankeusrangaistukseen ja toinen yhteiseen 1 vuoden ja 8 kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen sekä 80 tunnin yhdyskuntapalveluun. Rangaistuksen mittaamisessa oli huomioitu myös pahoinpitelyistä annetut tuomiot.

Yhdessä tapauksessa kahden kiskonnantapaisen työsyrijnnän syyteoikeudet olivat vanhentuneet, jonka vuoksi syyttäjä perui kiskonnantapaista työsyrijntää koskevat ensi- ja toissijaiset syytteet. Vastaajat tuomittiin asiassa kuitenkin ensisijaisen syytteen mukaisesti ihmiskaupasta ja toissijaisen syytteen mukaisesti törkeästä kiskonnasta. Tuomiota on näiden nimikkeiden osalta käsitelty jäljempänä.

3.3.2 Ikä

Yhdessä tuomiossa vastaaja tuomittiin kiskonnantapaisesta työsyrynnästä kansallisen tai etnisen alkuperän lisäksi iän perusteella. Käräjäoikeus katsoi, että yli 70 prosentin laiminlyönti palkanmaksussa alle kuukauden pituiselta tekoajalta täytti lain tarkoittaman huomattavan epäedullisen aseman edellytyksen. Käräjäoikeus katsoi, että vastaaja oli syrjintäperusteesta tietoisena käyttänyt hyväksi työntekijän nuoresta iästä johtuvaa ymmärtämättömyyttä, ajattelemattomuutta sekä tietämättömyyttä. Kiskonnantapaisen työsyrynnän lisäksi vastaaja tuomittiin mm. kahdesta nuorten työntekijöiden suojelusäännösten rikkomisesta.

3.3.2 Terveydentila

Vuonna 2023 annettiin yksi tuomio, jossa oli kyse työsyrynnästä terveydentilan perusteella.

Tapauksessa oli kyse siitä, oliko työntekijää syrjitty terveydentilan perusteella, kun hänelle ei maksettu sairasaajan palkkaa työkyvyttömyyden ajalta eikä työ sopimuksen ehdon perusteella ole ollut tarkoituskaan maksaa palkkaa tältä ajalta. Lisäksi oli kysymys siitä, oliko määräaikainen työntekijän lomautuspäätöksen perusteena terveydentila. Vastaajalle tuomittiin 40 päiväsakkoa.

3.3.3 Vammaisuus

Vuonna 2023 annettiin yksi tuomio, jossa oli kyse työsyrynnästä vammaisuuden perusteella.

Tapauksessa oli kyse siitä, oliko työntekijä asetettu henkilön työnhakijana epäedulliseen asemaan vammaisuuden perusteella jättämällä valitsematta hänet tehtävään, jonka pätevyysvaatimuksen työnhakija täytti. Kysymys oli myös virkavelvollisuuden rikkomisesta. Molemmille vastaajille tuomittiin 30 päiväsakkoa yhteisenä rangaistuksena työsyrynnästä ja virkavelvollisuuden rikkomisesta.

3.4. Kiskonta ja törkeä kiskonta

Vuonna 2023 annettiin kolme tuomiota, joissa oli kyse muiden rikosten ohella törkeästä kiskonnasta.

Ensimmäisessä tapauksessa ravintola-alan yrittäjät tuomittiin törkeästä kiskonnasta. Ravintolan työntekijä oli tehnyt hyvin pitkiä työpäiviä ja työskennellyt aluksi kokonaan ilman vapaapäiviä. Lisäksi työntekijä oli joutunut maksamaan niin sanottua kynnyksrahaa työllistymisestään. Maksettu palkka oli ollut huomattavassa epäsuhteessa tehtyihin työtunteihin nähden. Työnantajan edustajat olivat käräjäoikeuden arvion mukaan käyttäneet hyväkseen työntekijän taloudellista ja muuta ahdinkoa sekä ymmärtämättömyyttä ja tietämättömyyttä Suomen lainsäädännöstä ja työntekijöiden oikeuksista. Samassa asiassa yrittäjät tuomittiin toisen työntekijän työskentelyn osalta ihmiskaupasta, jolta osin asiaa on kuvattu jäljempänä tässä raportissa. Molemmat vastaajat tuomittiin asiassa yhteisiin 1 vuoden ja 8 kuukauden ehdollisiin vankeusrangaistuksiin.

Toisessa tapauksessa hieronta-alalla toimineen yrityksen toimitusjohtaja tuomittiin viidestä törkeästä kiskonnasta. Tapauksessa osa asianomistajista oli ollut taloudellisessa tai muussa ahdingossa sekä riippuvaisessa asemassa vastaajaan. Asianomistajat olivat myös ymmärtämättömiä Suomen lainsäädännöstä, yhteiskunnasta ja toimintatavoista. Käräjäoikeus katsoi vastaajan käyttäneen hyväkseen näitä seikkoja ja siten hankkineen itselleen ja edustamalleen yhtiölle taloudellista etua, joka oli selvästi epäsuhteessa vastikkeeseen. Kiskontarikosten lisäksi toimitusjohtaja tuomittiin mm. yhdestä kiskonnantapaisesta työsyrynnästä, kolmesta työsyrynnästä, yhdestä luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä sekä kahdesta nuorten työntekijöiden suojelusäännösten rikkomisesta.

Toimitusjohtajalle tuomittiin yhteinen 1 vuoden ja 4 kuukauden ehdollinen vankeusrangaistus. Käräjäoikeus hylkäsi tapauksessa mm. ihmiskauppaa ja kahta kiskonnantapaista työsyryntää koskevat syytteet. Muita nimikkeitä koskevilta osin asiaa on kuvattu aiemmin ja jäljempänä tässä raportissa.

Kolmannessa tapauksessa syyttäjä vaati vastaajalle rangaistusta ensisijaisesti ihmiskaupasta ja toissijaisesti törkeästä kiskonnasta tai kiskonnantapaisesta työsyrynnästä. Käräjäoikeus hylkäsi kaikki syytteet. Käräjäoikeus katsoi, että asiassa ei ollut törkeän kiskonnan osalta esitetty riittävää näyttöä siitä, että asianomistajaa olisi käytetty hyväksi sopimuksen tai oikeustoimen yhteydessä tai, että vastaaja olisi hankkinut tai edustanut itselleen tai toiselle taloudellista etua, joka olisi ollut selvästi epäsuhteessa vastikkeeseen. Asianomistajaa ei ollut myöskään erehdytetty tarjoamalla hänelle omistusosuutta yhtiössä ja työtä kyseisessä ravintolassa. Näyttöä ei ollut myöskään siitä, että asianomistaja olisi joutunut työntekijänä noudattamaan huomattavan epäedullisia työaikoja tai, että vastaaja olisi jättänyt maksamatta asianomistajalle perusteetta palkkaa tai muutakaan mahdollisen yhtiöosuuden mukaista rahanarvoista etuutta. Muiden rikosnimikkeiden osalta asiaa on käsitelty aiemmin ja jäljempänä tässä raportissa.

3.5. Ihmiskauppa

Vuonna 2023 annettiin viisi tuomiota, joissa oli kyse joko yksinomaan tai muiden rikosten ohella ihmiskaupasta tai törkeästä ihmiskaupasta.

Ensimmäisessä tapauksessa oli kyse kotiapulaiseksi Suomeen palkatun työntekijän työskentelystä. Työntekijä oli ollut kielitaidoton, eikä hänellä ollut tietoa työntekijän oikeuksista Suomessa. Työntekijällä ei ollut useita vuosia kestäneen työsuhteensa aikana lainkaan varsinaisia vapaapäiviä eikä riittävästi vuosilomaa, ja hän työskenteli aamusta myöhäiseen iltaan tehden kotitöitä ja palvelen myös kotona vierailemassa käyneitä työnantajien sukulaisia ja tuttavvia. Lisäksi hän työskenteli ainakin satunnaisesti myös työnantajiansa omistamassa ravintolassa. Työntekijä ei saanut työstään käytännössä lainkaan palkkaa itselleen. Työstä maksettiin ainoastaan pientä korvausta hänen perheenjäsenelleen ulkomailla. Lisäksi palkkaa oli maksettu työntekijän nimissä olleelle suomalaiselle pankkitilille, mutta verkkopankkitunnukset ja pankkikortti olivat työnantajan hallussa ja tilille maksettu palkka ohjattiin takaisin työnantajalle. Työntekijä oli lisäksi velkasuhteessa työnantajaansa. Työntekijän elinpiiri oli rajoittunut työnantajaperheen ympärille, ja hän oli elänyt heitä peläten ja kunnioittaen. Työstä maksettu korvaus oli käräjäoikeuden arvion mukaan ihmisarvoa loukkaavalla tavalla kohtuuttoman pieni. Lisäksi työntekijän yksityisyyttä oli käräjäoikeuden arvion mukaan loukattu työsuhteen aikana liittyen asumisolosuhteisiin ja siihen, että työnantaja tarkisti työntekijän yksityisiä viestejä. Käräjäoikeus katsoi, että työntekijällä ei ollut muuta todellista vaihtoehtoa kuin alistua väärinkäyttöön. Samassa asiassa yrittäjät tuomittiin toisen työntekijän työskentelyn osalta törkeästä kiskonnasta, jolta osin asiaa on kuvattu aiemmin tässä raportissa. Molemmat vastaajat tuomittiin asiassa yhteisiin 1 vuoden ja 8 kuukauden ehdollisiin vankeusrangaistuksiin.

Toisessa tapauksessa syyttäjä vaati hieronta-alalla toimivan yrityksen toimitusjohtajalle rangaistusta mm. ihmiskaupparikoksista. Ihmiskauppaa koskevat syytteet hylättiin, koska käräjäoikeus katsoi, että ihmiskaupan tarkoitus ei täyttynyt, vaikka muut ihmiskaupan tunnusmerkit täyttyivät. Käräjäoikeus katsoi, että asiassa oli pakkotyön puolesta puhuvia seikkoja, mutta kokonaisarvostelussa pakkotyötä vastaan puhuvat seikat olivat vahvempia. Kyse ei ollut myöskään asianomistajien asettamisesta ihmisarvoa loukkaaviin oloihin. Ihmiskaupparikosten sijaan toimitusjohtaja tuomittiin mm. viidestä törkeästä kiskonnasta, yhdestä kiskonnantapaisesta työsyrynnästä, kolmesta työsyrynnästä, yhdestä luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä sekä kahdesta nuorten työntekijöiden suojelusäännösten rikkomisesta. Asiaa on tältä osin käsitelty aiemmin tässä raportissa.

Kolmannessa tapauksessa syyttäjät vaati useille vastaajille rangaistuksia mm. 11 törkeästä ihmiskaupasta. Syyttäjät katsoi, että henkilöt oli värvätty ns. kevytyrittäjiksi rakennusalan työhön. Syyttäjät piti järjestelyä keinotekoisena ja katsoi, että tosiasiansa kyse oli työsuhteesta tehtävästä työstä. Syyttäjät katsoi, että henkilöt oli majoitettu työnantajan toimesta, pääosa vastikkeesta oli jätetty maksamatta ja asianomistajien taloudellista ja sosiaalista riippuvuutta oli käytetty hyväksi, jonka seurauksena he olivat menettäneet mahdollisuuden lopettaa työnteko. Alisteista asemaa oli tehostettu väkivallalla ja sen uhalla. Käräjäoikeus hylkäsi syytteet ja katsoi, ettei syytteiden tueksi ollut esitetty riittävää näyttöä. Käräjäoikeus kiinnitti huomiota mm. työskentelyyn Suomessa tai muissa EU-maissa ennen tapahtumia, sosiaaliin suhteisiin Suomessa sekä siihen, että asianomistajat olivat tulleet Suomeen vapaaehtoisesti toisesta EU-maasta ja matkustaminen kotimaan ja Suomen välillä oli voinut tapahtua vaikeuksista. Käräjäoikeus katsoi, että asianomistajat olivat voineet lopettaa työntöön niin halutessaan.

Neljännessä tapauksessa syyttäjät vaati vastaajalle rangaistusta ensisijaisesti ihmiskaupasta ja toissijaisesti törkeästä kiskonnasta tai kiskonnantapaisesta työsyrynnästä. Käräjäoikeus hylkäsi kaikki syytteet. Käräjäoikeus piti selvänä, että asianomistaja oli ollut ainakin aluksi vastaajasta riippuvaisessa asemassa asuessaan vastaajan kotona hänelle entuudestaan tuntemattomassa valtiossa. Käräjäoikeus kuitenkin katsoi, että pakkotyö ei tapauksessa täytynyt eikä vastaaja siten ollut värvännyt asianomistajaa pakkotyöhön. Muiden rikosnimikkeiden osalta asiaa on käsitelty aiemmin tässä raportissa.

Viidennessä tapauksessa käräjäoikeus tuomitsi vastaajat mm. kahdesta ihmiskaupasta sekä kahdesta kiskonnantapaisesta työsyrynnästä. Toinen vastaajista tuomittiin yhteiseen 2 vuoden ja 1 kuukauden ehdottomaan vankeusrangaistukseen ja toinen yhteiseen 1 vuoden ja 8 kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen sekä 80 tunnin yhdyskuntapalveluun. Ihmiskauppsytytteet koskivat kahta työntekijää. Työntekijät eivät osanneet suomea ja he tarvitsivat apua monissa asioissa. Heidän tietämyksensä suomalaisesta työlainsäädännöstä ja yhteiskunnasta oli myös heikkoa. Toisen työntekijän työpäivät olivat olleet niin pitkät, ettei hänelle ole jäänyt ollenkaan vapaa-aikaa. Työntekijöitä oli ohjeistettu maksamaan palkkaa takaisin ja työnantaja piti heidän pankkikorttejaan halussaan. Käräjäoikeus katsoi, että työntekijöiden taloudellinen tilanne oli muodostunut huonoksi sen myötä, kun he olivat ilman säästöjä matkustaneet ulkomaille töiden perässä, josta saamiaan palkkarahoja he eivät ole saaneet käyttöönsä. Riippuvaista asemaa taloudellisen tilanteen vuoksi oli syventänyt entisestään se, että työntekijät olivat majoittuneet työnantajien hallinnoimissa asunnoissa ja ilman työnantajia heillä ei olisi ollut edes majoitusta. Käräjäoikeus katsoi, että vastaajien tarkoituksena oli saattaa työntekijän pakkotyön ja ihmisarvoa loukkaavien olosuhteiden kohteeksi.

3.6. Työskentely ilman työnteko-oikeutta

Vuonna 2023 annettiin kolme tuomiota luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä.

Kahdessa tapauksista käräjäoikeudessa ei käsitelty vastaajien osalta muita rikosnimikkeitä kuin luvattoman ulkomaisen työvoiman käyttöä. Näistä ensimmäisessä tapauksessa yhtiön palveluksessa oli ollut yksi sellainen työntekijä, jolla ei ollut työntekoon oikeuttavaa lupaa. Yhtiön toimitusjohtaja tuomittiin yhdestä luvattomasta ulkomaisen työvoiman käytöstä 40 päiväsakon sakkorangaistukseen. Toisessa tapauksessa yhtiöllä oli palveluksessaan kolme työntekijää, joilla ei ollut työnteko-oikeutta Suomessa. Tapauksessa yhtiön toimitusjohtaja tuomittiin kahdesta luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä yhteiseen 40 päiväsakon sakkorangaistukseen. Kolmannen luvattomasti työskennelleen työntekijän osalta syyte luvattoman ulkomaisen työvoiman käytöstä hylättiin. Käräjäoikeus katsoi työnantajan edustajan voineen luottaa työsuhteen alussa työntekijältä saamaansa tietoon työnteko-oikeudesta. Käräjäoikeus otti arvioissa huomioon työskentelynjakson lyhyen keston.

Kummassakin tapauksessa käräjäoikeus kiinnitti huomiota myös työnantajille työsuojelutarkastuksissa annettuun ohjeistukseen.

Kolmannessa tapauksessa oli kyse kokonaisuudesta, jossa yhtiön toimitusjohtaja tuomittiin luvattoman ulkomaisen työvoiman käytön lisäksi useista muista rikoksista (mm. törkeä kiskonta, kiskonnantapainen työsyryntä, työsyryntä, luvattoman ulkomaisen työvoiman käyttö, nuorten työntekijöiden suojelusäännösten rikkominen ja laittoman maahantulon järjestäminen). Vastaaja tuomittiin yhteiseen 1 vuoden ja 4 kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Käräjäoikeus katsoi vastaajan pitäneen palveluksessaan neljä työntekijää, joilla ei ollut työntekoon Suomessa oikeuttavaa lupaa.

Liite, tuomioluettelo

Työturvallisuusrikkokset

Häirintä

ESAVI/1095/2023, Helsingin KO, R 23/4574, 23/145684

ESAVI/43932/2019, Helsingin KO, R 21/6470, 23/120614

ESAVI/12415/2021, Helsingin KO, R 22/2598, 23/121238

ESAVI 20554/2022, Helsingin KO, R 23/824, 23/134910

Kuormitus

ESAVI/43932/2019, Helsingin KO, R 21/6470, 23/120614

Turvallisuuspuutteet

Teollisuus

ESAVI/25958/2020, Etelä-Karjalan KO, R 22/631, 23/113070, tapaturma

ESAVI/481/2021, Päijät-Hämeen KO, R 22/892, 23/120064, tapaturma

ESAVI/23543/2021, Kymenlaakson KO, R 23/238, 23/125033, tapaturma

ESAVI/22722/2021, Länsi-Uudenmaan KO, R 22/3562, 23/128382, tapaturma

ESAVI/16858/2021, Kymenlaakson KO, R 23/447, 23/139016, tapaturma

ESAVI/11100/2021, Länsi-Uudenmaan KO, R 22/3827, 23/144846, tapaturma

ESAVI/25768/2021, Kymenlaakson KO, R 23/733, 23/151564, tapaturma

ESAVI/36672/2022, Etelä-Karjalan KO, R 23/467, 23/140938, tapaturma

ESAVI/30694/2021, Kanta-Hämeen KO, R 23/435, 23/145589, tapaturma

ESAVI/43392/2021, Kanta-Hämeen KO, R 23/775, 23/146553, tapaturma

Rakennusala

ESAVI/1556/2019, Länsi-Uudenmaan KO, R 20/2470, 23/103039, tapaturma

ESAVI/27579/2020, Helsingin KO, R 22/4341, 23/103792, tapaturma

ESAVI/17002/2020, Päijät-Hämeen KO, R 21/2008, 23/100571, ei tapaturmaa

ESAVI/1715/2023, Itä-Uudenmaan KO, R 21/5053, 23/106881, tapaturma

ESAVI/13883/2018, Helsingin KO, R 20/2242, 23/111131, tapaturma

ESAVI/31964/2020, Länsi-Uudenmaan KO, R 22/1069, 23/111011, ei tapaturmaa

ESAVI/26920/2018, Helsingin KO, R 19/7491, 23/114487, tapaturma

ESAVI/3157/2020, Länsi-Uudenmaan KO, R 21/3679, 23/117874, tapaturma

ESAVI/38279/2019, Länsi-Uudenmaan KO, R 21/2291, 23/125929, ei tapaturmaa

ESAVI/22377/2021, Kymenlaakson KO, R 23/624, 23/125444, tapaturma

ESAVI/10114/2020, Helsingin KO, R 21/9746, 23/126626, tapaturma

ESAVI/18355/2020, Länsi-Uudenmaan KO, R 22/272, 23/140120, tapaturma

ESAVI/43594/2021, Itä-Uudenmaan KO, R 23/4640, 23/137798, ei tapaturmaa

ESAVI/18625/2021, Kanta-Hämeen KO, R 22/1456, 23/144101, ei tapaturmaa

ESAVI/45550/2022, Kymenlaakson KO, R 23/1024, 23/141200, tapaturma

ESAVI/30851/2021, Päijät-Hämeen KO, R 23/949, 23/150828, tapaturma

ESAVI/2973/2021, Itä-Uudenmaan KO, R 22/3385, 23/110435, tapaturma

ESAVI/37160/2020, Päijät-Hämeen KO, R 21/1677, 23/107621, tapaturma

Muut toimialat

ESAVI/25744/2021, Päijät-Hämeen KO, R 22/1131, 23/10833, tapaturma

ESAVI/17496/2020, Länsi-Uudenmaan KO, R 22/765, 23/132502, tapaturma

Syrjintä ja kiskonnantapainen työsyryntä

Kansallinen tai etninen alkuperä, kansalaisuus ja kieli sekä ikä

ESAVI/1899/2023, Helsingin KO, R 23/1259, 23/117659

ESAVI/8070/2021, Etelä-Karjalan KO, R 22/1047, 22/123773

ESAVI/29157/2022, Kymenlaakson KO, R 22/1186, 23/134644

ESAVI/27568/2022, Helsingin KO, R 22/9068, 23/141036

ESAVI/33421/2021, Helsingin KO, R 21/9034, 23/117659

Ikä

ESAVI/1899/2023, Helsingin KO, R 23/1259, 23/117659

Terveystila

ESAVI/36542/2021, Kymenlaakson KO, R 22/1382, 23/109280

Vammaisuus

ESAVI/22834/2021, Itä-Uudenmaan KO, R 22/2213, 23/120182

Kiskontarikokset

ESAVI/33421/2021, Helsingin KO, R 21/9034, 21/117659

ESAVI/1899/2023, Helsingin KO, R 23/1259, 23/122131

ESAVI/29157/2022, Kymenlaakson KO, R 22/1186, 23/134644

Ihmiskauppa

ESAVI/33421/2021, Helsingin KO, R 21/9034, 21/117659

ESAVI/1899/2023, Helsingin KO, R 23/1259, 23/122131

ESAVI/11749/2023, Helsingin KO, R 23/3194, 23/128960

ESAVI/29157/2022, Kymenlaakson KO, R 22/1186, 23/134644

ESAVI/27568/2022, Helsingin KO, R 22/9068, 23/141036

Työsuojelurikkomus

ESAVI/27632/2021, Itä-Uudenmaan KO, R 23/667, 23/111862

Työskentely ilman työnteko-oikeutta

ESAVI/28893/2019, Helsingin KO, R 20/10290, 23/118768

ESAVI/21029/2021, Helsingin KO, R 23/3170, 23/152649

ESAVI/1899/2023, Helsingin KO, R 23/1259, 23/122131

Nuorten työntekijöiden suojelusäännösten rikkominen

ESAVI/1899/2023, Helsingin KO, R 23/1259, 23/122131

Tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen

ESAVI/22719/2023, Länsi-Uudenmaan KO, R 23/360, 23/140548

ESAVI/16313/2023, Helsingin KO, R 22/7415, 23/152773